

Ogljični odtis destinacije Miren Kras zaradi prevozov in prenočitev turistov v letu 2024

Uvod

Turistična destinacija Miren Kras (v nadaljevanju: destinacija) pokriva območje občine Miren – Kostanjevica. Občina je leta 2018 sprejela Zeleno politiko slovenskega turizma in vstopila v Zeleno shemo slovenskega turizma. Imenovala je zelenega koordinatorskega in člane zelene ekipe ter vzpostavila sistem upravljanja z vplivi turizma na okolje, rednega poročanja in presojanja. Destinacija je prejemnica zlatega znaka Slovenia Green Destination.

V akcijskem načrtu razvoja trajnostnega turizma 2022–2025 je destinacija med razvojne priložnosti na področju Okolje in podnebje uvrstila izdelavo strategije za merjenje in zniževanje ogljičnega odtisa oziroma vpliva turizma na podnebne spremembe.

Ogljični odtis je orodje, ki destinaciji pomaga prepoznati najpomembnejše vire emisij toplogrednih plinov in načrtovati ukrepe za njihovo zmanjšanje.

V svetovnem turizmu so največji vir emisij toplogrednih plinov prevozi turistov, ki predstavljajo več kot $\frac{3}{4}$ emisij sektorja. Preostale emisije izvirajo iz porabe energije v stavbah in izvajanja različnih turističnih aktivnosti.

Viri emisij toplogrednih plinov v svetovnem turizmu

Destinacija je zato pristopila k izračunu ogljičnega odtisa zaradi prevozov in prenočitev turistov, ki so destinacijo obiskali v letu 2024.

Turistični obisk

V letu 2024 je po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije destinacija gostila 4.282 turistov, ki so v destinaciji prenočili¹. Od tega je bilo 1.737 domačih in 2.545 tujih turistov. Po podatkih destinacijske organizacije Javni zavod Miren Kras je destinacijo poleg tega obiskalo 10.583 enodnevnih obiskovalcev, od katerih je bilo 91 % domačih in 9 % tujih.

Večina obiskovalcev v destinacijo pripotuje z avtomobilom, manjši delež pa z organiziranim avtobusnim prevozom. Del domačih turistov pride v destinacijo na trajnostni način (peš ali s kolesom), medtem ko javni potniški promet ne ponuja dobrih povezav in je delež turistov, ki se pripeljejo npr. z vlakom do Nove Gorice in potem z avtobusom do destinacije, zelo majhen. Polovica enodnevnih turistov je v destinacijo prispela z avtom, 35 % pa z avtobusom.

V letu 2024 je v destinacijo prišla večina tujih turistov iz evropskih držav. Največ jih je bilo iz sosednje Italije, sledijo pa Madžarska, Nemčija, Avstrija, Francija, Poljska, Češka republika in druge evropske države. Turistov z drugih kontinentov je bilo manj kot 100.

Destinacijska organizacija ocenjuje, da domači turisti med bivanjem v destinaciji opravijo 50 km in tuji 80 km prevozov, večinoma z avtomobili in manjši del z avtodomi.

Destinacija ponuja prenočitve v Mirenskem gradu, sobah v gostilnah, počitniških vilah, hišah in apartmajih, v kampu in na turističnih kmetijah.

Metodologija izračuna ogljičnega odtisa

Ogljični odtis destinacije Miren Kras zaradi prevozov in prenočitev turistov je sestavljen iz naslednjih virov emisij:

1. prevozi domačih turistov med krajem bivanja in destinacijo z avtom, motorjem, avtodomom, avtobusom in vlakom,
2. prevozi tujih turistov med krajem bivanja in destinacijo z letalom, avtom, motorjem, avtodomom, avtobusom in vlakom,
3. prevozi domačih turistov med bivanjem v destinaciji z lastnimi prevoznimi sredstvi (avto, motor, avtodom),
4. prevozi tujih turistov med bivanjem v destinaciji z lastnimi prevoznimi sredstvi (avto, motor, avtodom) in
5. prenočitve domačih in tujih turistov.

Emisije zaradi prevozov enodnevnih obiskovalcev so prikazane posebej.

Metodologija izračuna ogljičnega odtisa temelji na Protokolu o toplogrednih plinih (Greenhouse Gas Protocol²).

¹ Po definiciji Svetovne turistične organizacije je obiskovalec_ka destinacije turist_ka, če njegovo oz. njeno potovanje vključuje prenočitev. Enodnevni obiskovalci in obiskovalke so izletniki.

² [Homepage | GHG Protocol](#)

Toplogredni plini (TGP)

Pri cestnih, železniških in letalskih prevozih se kot najpomembnejši toplogredni plin sprošča ogljikov dioksid (CO₂). Ogljični odtis je zato izražen v gramih ekvivalenta CO₂ oz. mnogokratnikih te enote.

Faktorji pretvorbe

Emisijski faktorji oz. faktorji pretvorbe se uporabljajo za pretvorbo rabe energetske okoljskih in materialnih virov v emisije toplogrednih plinov. Pri izračunu ogljičnega odtisa so bili upoštevani faktorji pretvorbe iz naslednjih virov:

- emisijski faktorji za leto 2024 za prevoze z različnimi prevoznimi sredstvi, ki jih je objavilo ministrstvo Združenega kraljestva za energetska varnost in brezogljico družbo ([DEFRA](#)) in
- faktor pretvorbe za hotelske namestitve iz [Greenview Hotel Footprinting Tool](#).

Viri podatkov

Prihodi turistov v destinacijo po državah: Statistični urad Republike Slovenije (SiSTAT)

Prenočitve turistov po tipih namestitev: Javni zavod Miren Kras.

Mobilnostne značilnosti destinacije: Javni zavod Miren Kras.

Razdalje prevozov

Emisije zaradi prevozov domačih turistov med krajem bivanja in destinacijo so bile izračunane z upoštevanjem obtežene srednje vrednosti razdalje med slovenskimi kraji in destinacijo, pri čemer je bilo predpostavljeno, da slovenski kraji kot domače turiste v destinaciji generirajo enak delež svojih prebivalcev.

Emisije zaradi zemeljskih prevozov tujih turistov v destinacijo so bile izračunane z upoštevanjem razdalj med glavnimi mesti držav in destinacijo ter dejanske razdalje med bližnjim letališčem in destinacijo.

Za izračun emisij zaradi letalskih prevozov tujih turistov so bile kot vstopne točke upoštevana glavna mesta držav, kot izstopna točka pa destinaciji najbližje letališče v Benetkah.

Pri izračunu emisij zaradi prevozov domačih in tujih turistov v času bivanja v destinaciji je bila uporabljena ocena povprečne prevožene razdalje skladno z ekspertno oceno Javnega zavoda Miren Kras.

Prevozna sredstva in zasedenost

Pri izračunu emisij je bila upoštevana ocena uporabljenih prevoznih sredstev skladno z rezultati ankete za obiskovalce v destinaciji ter ekspertno oceno Javnega zavoda Miren Kras.

Za avtomobilske prevoze je bila upoštevana povprečna zasedenost avtomobila na delovni in nedelovni dan, prevozi v prostem času (podatek Statističnega urada RS). Za prevoze z motorjem je bila upoštevana ocena povprečne zasedenosti motorja 1,3.

Ogljični odtis destinacije Miren Kras zaradi prevozov in prenočitvev turistov v letu 2024

Osebna izkaznica

Prihodi turistov		
število domačih turistov	1.737	41 %
število tujih turistov	2.545	59 %
število turistov iz sosednjih držav	1.167	27 %
SKUPAJ	4.282	100%

Število držav, iz katerih so prišli turisti v destinacijo

vse tuje države in regije	43
sosednje države	4

Prevozna sredstva domačih turistov

		št. turistov
avto, motor in avtodom	68 %	1.181
avtobus	12 %	208
vlak	1 %	17
kolo ali peš	19 %	331

Povprečna razdalja med krajem bivanja domačega turista in destinacijo (ena smer): 93,7 km

Prevozna sredstva tujih turistov

		št. turistov
avto, motor in avtodom	88 %	2.258
avtobus	5 %	57
letalo + avtobusni transfer	5 %	114
vlak + avtobus	2 %	116

Enodnevni obiskovalci

domači	91 %
tuji	9 %

Prenočitve turistov v destinaciji v letu 2024:

	št. turistov
kamp	699
turistične kmetije	673
sobe	2.552
apartmaji	1.265
vile in hiše	1.921
Mirenski grad	3.203
SKUPAJ	10.313

Ogljični odtis

Ogljični odtis destinacije Miren Kras zaradi prevozov in prenočitev turistov

	kg CO ₂ e	%
Prihodi domačih turistov v destinacijo	30.587	3,5
avto, motor in avtodom	28.758	
avtobus	1.641	
vlak + avtobus	188	
Prevozi domačih turistov v času bivanja v destinaciji	4.735	0,5
Prihodi tujih turistov v destinacijo	760.554	86,7
avto, motor, avtodom	310.948	
letalo + transfer do destinacije	441.147	
avtobus	4.872	
vlak + avtobus	3.587	
Prevozi tujih turistov v času bivanja v destinaciji	16.735	1,9
Prenočitve	64.206	7,3
SKUPAJ	876.817	100

Prevozi enodnevnih obiskovalcev	133.299	kg CO₂e
Prevozi domačih enodnevnih obiskovalcev	117.322	kg CO ₂ e
Prevozi tujih enodnevnih obiskovalcev	15.977	kg CO ₂ e

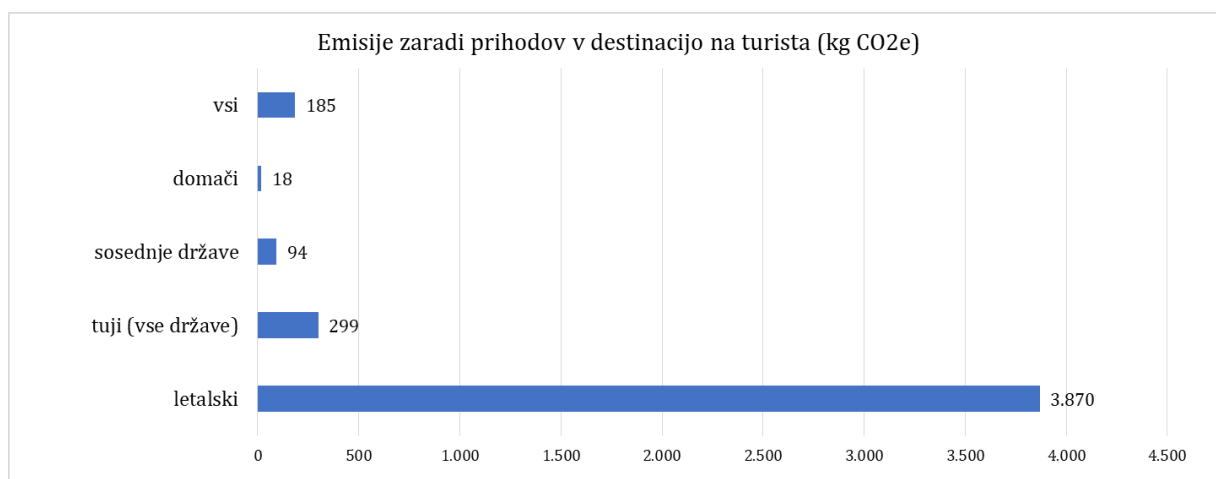
Kazalniki

emisije TGP iz prevozov in prenočitev na turista	205	kg CO ₂ e
emisije TGP iz prevozov na turista	190	kg CO ₂ e
emisije TGP iz prevozov na domačega turista	20	kg CO ₂ e
emisije TGP iz prevozov na tujega turista	305	kg CO ₂ e
emisije TGP iz prevozov na turista iz sosednjih držav	100	kg CO ₂ e
emisije TGP na prenočitev	6	kg CO ₂ e
emisije TGP iz prevozov na enodnevnega obiskovalca	13	kg CO ₂ e

Interpretacija

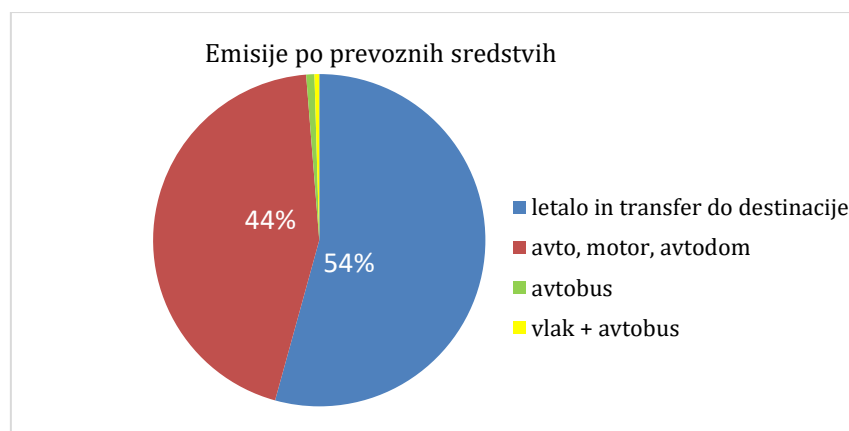
Največji delež (90 %) ogljičnega odtisa destinacije zaradi prevozov in prenočitev turistov v letu 2024 predstavljajo emisije zaradi prevozov turistov za prihod v destinacijo. S prevozi v času bivanja v destinaciji so turisti povzročili manjši delež ogljičnega odtisa (2,4 %), medtem ko so emisije zaradi prenočitev znašale dobrih 7 % ogljičnega odtisa.

Letalski prevozi so bili vir več kot polovice vseh emisij, čeprav je v letu 2024 iz oddaljenih držav, od koder turisti morajo priti z letalom, v destinacijo prišlo samo 114 turistov oz. 2,6 % vseh turistov. Destinacija si emisije iz letalskih prevozov skoraj zagotovo deli z drugimi destinacijami, saj turisti letalskih prevozov po vsej verjetnosti niso opravili samo za obisk destinacije Miren Kras. Podatki o obiskih letalskih turistov drugih destinacij niso na voljo, zato so emisije iz letalskih prevozov pri izračunu ogljičnega odtisa v celoti pripisane destinaciji Miren Kras in je ta podatek potrebno upoštevati z rezervo. Ne glede na to pa izračun kaže, da so letalski prevozi odločilni dejavnik ogljičnega odtisa (vsake) destinacije.

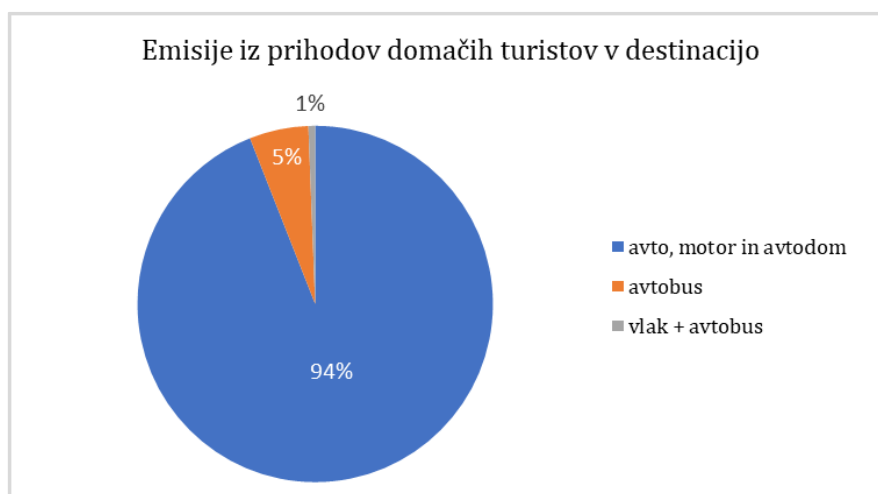

Specifične emisije iz prihodov turistov v destinacijo

V ogljičnem odtisu destinacije letalskim emisijam po velikosti sledijo emisije zaradi avtomobilskih prevozov, medtem ko so emisije iz prevozov z organiziranim avtobusnim prevozom in javnim potniškim prevozom zelo majhne (2 %).

Majhen del emisij iz prevozov z avtobusi in vlaki je posledica veliko manjše ogljične intenzivnosti takšnih prevozov, pa tudi slabih možnosti za prihod v destinacijo z javnim potniškim prevozom in posledično prevladujočih avtomobilskih prihodov.

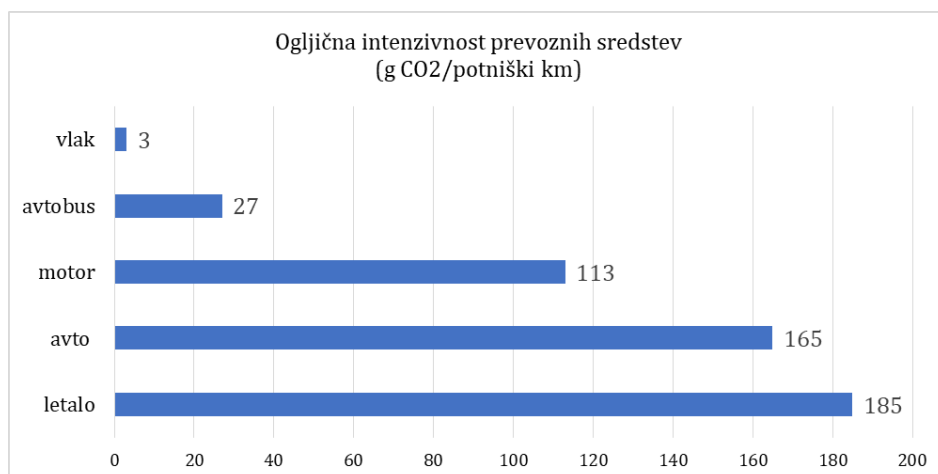
V letu 2024 je v destinacijo z javnim potniškim prevozom in skupinskimi avtobusnimi prevozi pripotovalo 13 % domačih turistov, s čimer so povzročili 6 % emisij iz prihodov domačih turistov v destinacijo. Prevladujoč način prevoza v Sloveniji je še vedno avtomobil, tudi zaradi nefunkcionalnega javnega potniškega prevoza.

Ukrepi za zmanjšanje ogljičnega odtisa destinacije

Destinacija lahko zmanjša (specifične) emisije TGP iz prevozov in prenočitev na turista s prizadevanji za podaljšanje časa bivanja v destinaciji, saj se s tem zmanjša količina prevozov na turista.

Destinacija si lahko prizadeva za zmanjšanje (specifičnega) ogljičnega odtisa tudi s privabljanjem turistov predvsem iz Slovenije in bližnjih držav. Emisije iz prevozov na tujega turista so veliko večje kot pri domačih turistih (emisije iz prenočitev so enake za domače in tuje turiste), zato so iz vidika ogljičnega odtisa domači turisti veliko »boljši«.

Veliki prihranki emisij se dosežejo tudi z izboljšanjem dostopnosti destinacije z javnim potniškim prevozom in spodbujanjem turistov, da se takšnega prevoza tudi poslužujejo. Vsak z avtom ali letalom prevoženi kilometer povzroči vsaj 6x več izpustov kot javni potniški prevoz.

Emisije iz prenočitev niso zanemarljiv del ogljičnega odtisa destinacije. Za njihovo zmanjšanje je pomembno, da destinacija spodbuja ponudnike namestitev k ozelenitvi dejavnosti in pridobivanju okoljskih znakov, pri čemer so najpomembnejši ukrepi na področju spremljanja porabe energije, varčevanja z energijo in po možnosti oskrbe z energijo iz obnovljivih virov.

Strateški cilji

Destinacija si bo prizadevala zmanjšati ogljični odtis turizma z naslednji naborom ukrepov:

- podaljševanjem časa bivanja turistov v destinaciji, kar pomeni manj prevozov na turista,
- spodbujanjem turističnih ponudnikov k ozelenjevanju dejavnosti in pridobivanju okoljskih znakov in
- spodbujanjem prihodov v destinacijo z nižjeogljličnimi prevoznimi sredstvi, kot so avtobusni prevozi.

Destinacija si zastavlja strateške cilje:

obdobje	kazalnik	strateški cilj
2025 – 2028 (3 leta)	emisije TGP iz prevozov in prenočitev na turista	–3 % glede na leto 2024
2025 – 2030 (5 let)	emisije TGP iz prevozov in prenočitev na turista	–5 % glede na leto 2024

Izbrani kazalnik »emisije TGP iz prevozov in prenočitev na turista« je kompozitni kazalnik, s katerim destinacija integrira velike količine informacij o prevozi in prenočitvah v zlahka razumljiv format, uporaben za analitične in komunikacijske namene, oceno sprememb skozi čas in tudi primerjavo z drugimi destinacijami.

Izračun ogljičnega odtisa je pripravila Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj.
Kontaktna oseba je dr. Renata Karba.

7. 3. 2025

dopolnjeno 19. 5. 2025